colligere, sabbathum et Pascha judæorum, tunc coincidisse in feriam 7.
lunam 16. ideoq Christum pascha suum necessario anticipasse. De qua quæstio
ne cum tam graves dissentiant authores, rogo tuam mihi aperias sententiam.
Cæterum, quæ ad tuas tergeminas foenerato respondi παχυλῶς, vir clariss.
in meliorem partem omnia ut accipias, etiam atq etiam oro. Constitui autem
controversiarum genus, in quo opinor re ipsa nobis nullum dissidium esse, missum fa
cere, atq ad aliud argumentum χειροδοτικὸν ἐκ τῶν ἁγίων γραφῶν
lissimum atq jucundissimum, quo fateor, me plurimum delectari, studium
deinceps traducere: quod nec tibi injucundum fore spero. De Anacreon
nundinarum scriptionibus, cum sueris officinis vicinior, quam ego, plura
veris. Vale, frater in Christo honorande. Dominus Jesus tibi, tuisq
etiis laboribus cumulate benedicat. Heidelbergæ 20. April. 1602.

Nobili Domino
Ottoni à Grünrad.

20

Salutem à Domino Jesu. Si theses has, de quibus meum judicium scire, pe
latitudine charitatis judicem, orthodoxas dicam: quia videntur doctrinam orth
doxam de unitate essentiæ, et Trinitate personarum in Deo continere. Si
x Conrado Vorstio. vero cogitem ab homine hæreseως suspecto scriptas esse, easq cum scriptis do
ctrina et phrasibus Samosatenianorum conferam, ab hæreseos suspicione au
thorem liberare vix queam: quoniam eas fere phrases, quibus Ecclesiæ ortho
doctrina distinguitur ab hæreticorum opinionibus, studiose refugit: contra
vero hæreticorum quasi magis huic mysterio competentes ubiq retinet.
Thesi 2. phrases nostras rejicit, ut hominum placita: suas istas scrip
normam vocat. Provocat ad Calvinum: sed hic dicit: Verba nihil morar
Instit: lib. 1 cap. 13. § 5. Hoc tamen expertus pridem sum, et quidem sæpius, quicunq de verbis pertinaciter lit
fovere occultum virus: ut magis expediat, eos ultro provocare, quam in eorum
tiam obscurius loqui. Thesi 3. tres vocat, Patrem, filium et spiritum sanc
et deinceps aliquoties tres illi: tres illos: sed tres personas dicere vere
sit omnino audiendus, tres ne illos intelligat esse tres Deos, quod negat
tres personas, an tres spiritus, an tres homines, vel tres æternos, vel qu
Dicit ibidem: tres illos esse vere et realiter distinctos: unam tamen eo
divinitatem communem habentes: orthodoxe. Sed quia tacet esse tres distin
personas, et esse ὁμοουσίους, h. e., ejusdem essentiæ et deitatis: hæreticis
contradicit, προφωνούντων vocis divinitatis. Thesi 6. margo est de reali pers
rum distinctione: Thesis ipsa tres personas profiteri veretur. Glossam igi
marginalem non authoris, sed respondentis esse suspicor. Thesi 8. recte d
nit personam, quod tamen in singulari dicit, ipsorum hypostasin non hypost
suspicione non caret. Geminum discrimen personarum ex scripturis tenent no
Discrimen personarum in sancta Trinitate. Ecclesiæ. Unum ad intra, seu a proprietatibus et operationibus internis, qu
bent et

bent et exercent erga se invicem: quod pater ab æterno genuit Filium:
Filius ab æterno genitus ē à patre: Spiritus sanctus ab æterno procedit à
Patre et Filio. Alterum ad extra, seu in ordine operationum, quas eo ordine
erga creaturas exercent, ut Pater à se agat oīa per Filium et Spiritum
sanctum: Filius et Spiritus sanctus à Patre:. Hoc posterius distincti-
onis genus omnino præterit: prius vix dicē attingit et mutilat. diligenter
cavens, ne Patrē dicat ab æterno genuisse Filium: Filium ab æterno ge-
nitum ēē à Patre, Spiritum sanctum procedere ab utroq. Thesi 11. sui
distinctionē Filij à Patre probat, ut ὁμοουσίαν non obstructē tollat et ne-
get. Distinctionē quidē rectē ostendit in opere incarnationis solius Filij,
sed suspectē dicit: Christum per conceptionē è Spiritu sancto Filium altissi-
mi futurū, et altissimum à suo Filio revera distingui. Nam hæretici
hæc prose rapiunt. Loca quæ thesi 18.19.20 affert, suis cautionibus ex
sententiā hæreticorum ipse elidit. Thesi 22. trium divinitatē astruit, sed
Deitatē, divinam essentiam, ὁμοουσίαν trium personarum veretur dicere.
Etiamsi contra Judæos, Mahometanos, Ebionitas et Arianos satis
ingenuè videatur veram deitatē Filii et Spiritus sancti profiteri: tamen
notum ē, Samosatenianos in suis scriptis interdum, non dissimilia
concedere de Filio, quod non sit nudus homo, sed verus Deus, ac natu-
ralis Dei Filius, quem tamen à Patre ab æterno genitum negant: et
de Spiritu sancto, quod non sit creatus spiritus, aut energia inhærens;
sed virtus Dei propria, cui oīa Dei attributa competant, quem tamen
Personam divinā, Patri et Filio ὁμοούσιον ēē negant. Thesi 26. per-
sonam Filii rectē profitetur, et divinitatē ejus veris argumentis dein-
ceps astruit: sed hæretici divinitatem intelligunt non æternam illam Pa-
tris essentiam, sed communicatam. Filio in tempore divinā dignitatē
et potentiā. Desiderari etiam possit argumentum præcipuū, quod Filius
Christus, toties Jehova appellatur: quale hodie habui in cap: 1 Osea, ubi
dicit Jehova: Ego Jehova servabo eos in Jehova Deo ipsorum, Christū
intelligens. Thesi 30. Inter attributa divina numerat æternitatē,
quam dicit Filio tribui: sed loca quæ allegat Apoc: 1. Col. 1. Hebr. 1. opportu-
na sunt hæreticorum cavillis. Omissa verò sunt alia non pauca Veteris et
Novi Testamenti. Thesi 38. Cavet Spiritum sanctum appellare per-
sonam divinam; rectē distinguit authorē à donis: sed quod dicit de æter-
no et increato Dei spiritu, qui naturaliter in Deo ē: ex Socinianis libris de-
scriptum ē, et habet cothurnū. Socinus enim infert, cum Spiritus Dei
naturaliter sit in Deo, et Deus sit persona; Spiritum sanctum igitur per-
sonam non ēē: quia sequeretur absurdum, personam naturaliter unā ēē in aliâ:

quodquē

quod quidem absurdum fatemur de personis finitis: de divinis et infinitis negamus. Ego in Patre, Pater in me. Reliqua argumenta pro Deitate Spiritus sancti vera et solida sunt. Quæ à Thesi 49. de usu doctrinæ tra-duntur, orthodoxa eē videntur, sed non carent cothurnis et insidijs, par-tim communibus cum præcedentibus, partim proprijs, ut quod dicit: sacros scriptores sic loqui solere, ex Patre per filium in spiritu sanc-to nobis oīa bona contingere. Thesi 50. Et fidē ac spē nostram in Deo Patre tanquam ultimo termino acquiescere. Thesi 52. Summa ē, quod ad me de authore thesium; si sentit et credit cum orthodoxâ Eccle-loquatur ergo cum eadem, et utatur matris suæ linguâ. Cùm verò magis ei ph-ses hæreticorum arrideant, quid aliud possumus, quam ex verbis de ejus m-et fide judicare? Nec est verum nostras phrases à scripturâ alie-anteas, quibus illi utuntur, ex scripturâ omnes desumtas eē, de quo nihil addo. Metuo, ne si rectè sentit, imprudens tamen ab Ecclesiæ ser mo-et sententiâ simul dissentientes abducat suâ ἀκυρολογίᾳ: et ad hæreses fa-arripiendas præparet. Erat etiam Jesuitarum et Lutheranorū ve-dum judiciū, qui nostra etiam dexterrimè scripta facilè in calumn-rapere solent: et jam pridem nostris Ecclesijs notam hæreseωs Arian-aspergere satagunt. Deus nos sanctificet in veritate, quæ ē verb-ejus, ut oēs juxta illud ὁμογνωμόνως idem sentiamus, credamus, et pr-teamur ad ædificationē Ecclesiæ Amen. 29 Junij. 1602.

21 D. Davidi Pareo.

Salutem & gratiam per Christū.

Nullas longissimi temporis spatio à quoquam conjunctissimorū meorū-corū gratiores, quam abs te, Vir reverende, atque clarissime, fraterin Chri-colendissime, literas accepi. Fuerunt enim illæ non tantùm multip-acumine conspicuæ, et solidâ doctrinâ refertæ: sed etiam sinceri amoris-volentiæ atque adeò omnis generis piorum erga me affectuū plenissimæ. In quibus paucis verbis amplissimū, nec minus necessarium quam utile s-di argumentum mihi præbuisti: Et quanquam is non sim, cujus judiciū, qu-nullius vel minimi ē momenti, cà de quæstione, quam mihi proposuisti, re-aut expectare possis, aut magni facere debeas, ut qui potius à te discere, qu-tibi meam sententiam exponere semper hactenus studui: tamen amori in me-hoc ascribo, gratiasque quam maximas ago, quod studia mea, quæ aliàs eju-di exercitia non habent, excites: meque dignū judices, cum quo de rebus gr-conferre velis, qui ex me ipso aliud proferre nihil queam, præter id, qu-doctiorum judiciis veritati, quàm maximè consentaneū, verboque Dei scrip-me conveniens observavi.

Atque quoniam.